

Силабус курсу Ретроспективна географія

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-наукова програма «Географія»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, I семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: четвер, 12.45-14.05, ауд. 149
Консультації: вівторок 14.05, ауд. 148

Мова викладання: українська



Керівник курсу

К. геог.н., викл. **Рудакевич Іван Романович**

Контактна інформація ivaco@ukr.net; [0352-43-61-54](tel:0352-43-61-54)

Опис дисципліни

Курс „Ретроспективна географія” спрямований на вивчення основних понять, термінів і змісту ретроспективної географії, історико-географічних особливостей формування України та світу, територіальної організації суспільства.

Завданнями курсу є формування у студентів поняття про об’єкт, предмет і методи досліджень ретроспективної географії; вивчення історичних особливостей розвитку та формування території України; ознайомлення з тенденціями розвитку світових цивілізацій.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕТРОСПЕКТИВНОЇ ГЕОГРАФІЇ	
1	ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕТРОСПЕКТИВНОЇ ГЕОГРАФІЇ.	Знати основні питання та завдання ретроспективної географії, його значення для популяризації знань про історію розвитку суспільства
2	ТЕМА 2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ В РЕТРОСПЕКТИВНІЙ ГЕОГРАФІЇ.	Знати основні методи дослідження у ретроспективній географії
3	ТЕМА 3. РЕТРОСПЕКТИВНА ГЕОГРАФІЯ В СИСТЕМІ ГЕОГРАФІЧНИХ НАУК.	Знати зв’язки ретроспективної географії з іншими географічними та природничими науками, тенденції її розвитку
4	ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕТРОСПЕКТИВНОЇ ГЕОГРАФІЇ.	
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	
5	ТЕМА 5. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ У СВІТІ.	Знати основні напрями розвитку географічної науки в різні історичні епохи
6	ТЕМА 6. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ГЕОГРАФІЇ В УКРАЇНІ.	Знати основні напрями розвитку географічної науки в Україні

7	ТЕМА 7. ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК СТАРОДАВНІХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ.	Знати особливості розвитку стародавніх цивілізацій
8	ТЕМА 8. РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.	Знати геопросторові та ретроспективні особливості розвитку європейської та інших світових цивілізацій
9	ТЕМА 9. РОЗВИТОК ІНШИХ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ.	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6.	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 7.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 12.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
СК 2.	Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.
СК 3.	Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.
СК 5.	Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.
СК 6.	Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.
СК 7.	Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.
СК 9.	Здатність до планування, організації та проведення

	досліджень і підготовки звітності.
СК 11.	Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

Літературні джерела

1. Атлас української державності / В. Грицеляк, І. Дикий, І. Ровенчак. – Львів: НВФ «Карти і атласи», 2013. – 128 с.
2. Близняк М. Історичне краєзнавство: навчальний посібник / М. Близняк. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2011. – 236 с.
3. Бондаренко С. Шкільні краєзнавчі екскурсії / Світлана Бондаренко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2009. – № 8. – С. 11–18.
4. Географічна енциклопедія України. — К. : «Українська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1993. — Т. 3 : П–Я. – 480 с.
5. Географічне краєзнавство: сучасний стан і перспективи. – Житомир: Льонок, 1992. – 88 с.
6. Географія Тернопільської області: навч. посіб. для 8-9 кл.- Вид. 4-е, допов./ Заставецька О. В., Заставецький Б. І., Ткач Д. В. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. – 144 с.
7. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторінки історії. – К.: Просвіта, 2006. – 293 с.
8. Дністрянський М.С. Етногеографія України: навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 232 с.
9. Дністрянський М. С. Політична географія та геополітика України. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 344 с.
10. Жванко Л. М. Краєзнавство: Конспект лекцій (для студентів усіх курсів денної і заочної форм навчання) /Авт.: Жванко Л. М.; Харк. нац.. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 163 с.
11. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Навч. посібник. – Львів: Світ, 1997. – 264 с.
12. Жупанський Я.І., Круль В.П. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства // Краєзнавство. – 1994. – № 1-2. – С. 3-7.
13. Заставецька Л. Б. Організація краєзнавчо-туристичної роботи в школі: курс лекцій. – Тернопіль: Видавничий центр ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2011. – 104 с.
14. Загальна методика навчання географії: Підручник / О. М. Топузов, В.М. Самойленко, Л. П. Віжнікіна. – К. : ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с.
15. Заставецька О., Мариняк Я., Стецько Н. Основні джерела та методи географо-краєзнавчих досліджень // Історія української географії. Спец. Вип. Краєзнавство. Всеукр. наук. - теорет. часопис. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. - Вип. 2 (4). - С. 14-17.
16. Заставний Ф. Д. Географія України: у 2-х книгах. – Львів: Світ, 1994. – 472 с.
17. Івченко А. С. Вся Україна. – К.: ДНВП «Картографія», 2008. – 656 с.
18. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник/ В. Голубко, С. Качараба, А. Середяк. – Ч.1. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 130 с.
19. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Масляк П.О., Скуратович О.Я. Методика викладання географії в школі. – К.: Стафед-2, 2000. – 464 с.
20. Копилиць Є. В. Програма гуртка географічного краєзнавства : [6 клас] / Є. В. Копилиць // Географія. – 2007. – № 17. – С. 31–38.
21. Костиця М. Початки географічного краєзнавства в Україні (XVIII - 50-ті роки XIX ст.) // Геогр. та основи економіки в школі. – 2001 – № 1. – С. 44–46.
22. Костиця М. Ю. Українське географічне краєзнавство: теорія, історія, постаті, практика / М. Ю. Костиця. – Житомир : Косенко, 2006. – 443 с.
23. Корнеєв О. В. Методика шкільного географічного краєзнавства. – Харків: Вид. група «Основа», 2007. – 144 с.
24. Корнеєв О. В. Українські дослідники-краєзнавці // Видатні мандрівники, мореплавці та дослідники.— Х.: Вид. група «Основа», 2005. — 222 с.
25. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1994. –141 с.
26. Круль В.П. Ретроспективна географія поселень Західної України: Монографія. – Чернівці: Рута, 2004. – 382 с.
27. Матвієнко-Гарнага Ф. Краєзнавство і краєзнавча робота / Федір Матвієнко-Гарнага // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2008. – № 40. – С. 2–11.
28. Мариняк Н., Мариняк Я. Географічне краєзнавство в Україні у 30-90-ті роки XX ст. //Історія української географії: Спец. Вип. Краєзнавство. Всеукр. наук.-теорет. часопис. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. – Вип. 2(4). – С. 39 – 43.
29. Мариняк Я.О. Географічне краєзнавство та методика його викладання. Навч. методичний посібник. – Тернопіль: Видавничий центр ТДПУ імені Володимира Гнатюка, 2003. – 64 с.
30. Мариняк Я. Теоретико-методологічні проблеми географічного краєзнавства в Україні // Історія

- української географії: Спец. Вип. Краєзнавство. Всеукр. наук. теорет. часопис. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. – Вип. 2 (4). – С. 17 - 20.
- 31.Обозний В.В. Краєзнавча підготовка вчителя: теоретичні і організаційно-практичні аспекти / За ред. проф. Л. П. Вовк.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001. – 254 с.
32. Олійник Я.Б. Географія: Україна і світ. 2-ге вид., стер. / Я.Б. Олійник, П.Г. Шищенко, А.В. Степаненко, П.О. Масляк. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2008. – 456 с.
33. Орієнтовне календарне планування з географії (5 - 10 класи) та економіки (10 клас). / Вітенко І.М. – Тернопіль: Астон, 2009. – 72 с.
34. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій: Навч. посібник. – К.: АртЕк, 1999. – С. 391– 427.
35. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 246 с.
36. Природні умови та ресурси Тернопільщини. – Тернопіль: ТзОВ «Тернограф», 2011. – 512 с.
37. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія. Економіка. 6 - 11 класи / Відп. за випуск Бескова Н.В. – К.: ВТФ "Перун", 2005. – 88 с.
38. Програми для туристсько-краєзнавчих гуртків позашкільних закладів. / Кол. укладачів; За ред. Д.Г. Омельченка. – К.: ІЗМН, 1996. – 124 с.
39. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство: навчальний посібник / В.С. Прокопчук; наук. ред. П.Т. Тронько; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – К.: Кондор, 2010. – 240 с.
40. Савчук В. Українське краєзнавство у підручниках і підручних книгах 1920-х — 1930-х рр.: регіональний аспект / В. Савчук // Краєзнавство. – 2010. – № 1-2. – С. 105 – 112.
41. Сергійчук В.І. Етнічні межі і державний кордон України. Вид. 3-є, доповнене / В.І. Сергійчук. – К.: ПП Сергійчик М.І., 2008. – 560 с.
42. Соціально-економічна географія України: Навч. посібник / За ред. проф. Шаблія О.І. – Львів: Світ, 2000. – 679 с.
43. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : [підруч. для студ. вищих навч. закладів] / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2009. — 544 с.
44. Треф'як Я. Методика краєзнавчої роботи в національній школі / Ярослав Треф'як. – Івано-Франківськ, 2002. – 106 с.
45. Тронько П. Т. Краєзнавство України: Здобутки і проблеми. – К.: Інститут історії України НАН України, 2003. – 126 с.
46. Україна: етнокультурна мозаїка. – К.: Либідь, 2006. – 328 с.
47. Уривалкін О. М. Історичне краєзнавство: Навч. посібник. – К. : КНТ, 2008. – 296 с.
48. Шаблій О. І. Основи суспільної географії : підручник для студ. вищих навч. закладів/ О. І. Шаблій. – 2-е вид. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2012. — 296 с.
49. Шаблій О. І. Село на золотому Поділлі: земля і люди. – Львів: Аверс. – 2011. – 712 с.
50. Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. — Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2001. — 744 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час екзамену чи модулівних робіт.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	40

Модуль 2 (теми 6-10) усне опитування, тести, завдання	40
Підсумковий контроль/ІНДЗ	20

До Силабусу також підготовлені матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для комплексної контрольної роботи (ККР)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE